

Raqdet il-Belt

LILLIAN SCIBERRAS

Sa fl-ahhar il-belt raqdet
u wiehed wara wiehed
intfew id-dwalijiet
u raqdu l-hsejjes li kkalzrawna
u raqdu ta' l-ikkalzrati l-vucijiet.

Sa fl-ahhar il-belt striehet
u strieh il-lejl ghajjen.
Ghal waqt hanin
is-skiet saffa t-triqat battala
u tbattlu minn toqolhom il-hlejqu;
u xeghlu fis-smewwiet xemghat dejjiema
jinfdulna l-lejl mill-boghod taz-zminijiet.

Sa fl-ahhar il-belt siktet
u nksew l-irkejjen taghha dlamijiet,
u f'gallarija taht qawwet il-qamar,
nibtu minn bejn iz-zkuk fwejjah u lwien;
u kompla fi triqtu l-lejl
jifrex siktietu mal-passi ta' mixjietu
imelles il-holqien bla ma jieqaf imkien.

Sa fl-ahhar il-belt waqfet
u waqaf it-tidwir tar-roti mat-triqat.
Mal-bnedmin, f'soddthom reqdin, strahu tamiethom
li dehrulhom mohbijin fil-mera ta' holmiethom;
u f'xatt il-bahar solitarju mewga tellghet mill-qiegh arzella
u fi triqitha lura hadet maghha caghqa ghal gol-fond.

Imramma

ALBERT MARSHALL

xejn
mhu izjed skuncertanti
minn meta jqajmek hoss fit-tlieta ta' fil-ghodu
u b'sensik imtarra minn go soddtok fi dlam cappa
toqghod tissemma' lil gurdien fis-saqaf
jikkodifika messaggi misterjuzi
notturmi
hu u jxammem ghall-ewwel irwejjah tas-sebh.
meta jerga' jbiq in-nghas bejn kodifikazzjoni u ohra
tigik holma helwa
b'battuti irregolari ta' manna mis-sema
itektkulek fuq il-hgieg tat-tieqa
u bik stendut go soddtok
trid tmur tiftah u ma tistax

San Gwann Tas-Salib Poeta Tal-Poeti

GORG PERESSO

MIN qatt fisser x'inhi poezija? Min fisser x'inhu poeta? Poeti ppruvaw ifissru kemm-il wahda u kemm l-ohra; mhux dejjem irnexxielhom ghax hi l-poezija li taghmel il-poeta, u poeta jiffisser fil-poezija tieghu. Dan mhux loghob tal-kliem - ghalkemm hu xoghol il-poeta li jbidel l-użu tal-kelma f'loghba, bir-regolamenti, l-ecczezjonijiet u l-pjacir marbuta ma' loghba. U l-misteru ta' loghba, ghax f'kull loghba hemm itinerarju li hu mfassal minn xi haga maghrufa u jkompli fotor u rizultat mhux maghrufa jew mistennija. Il-misteru fuq kollox huwa l-ghodda tal-poeta ghax il-misteru hu l-waqt li jbidel il-kelma u l-hsieb f'poezija.

Il-poeta mistiku Spanjol San Gwann tas-Salib (1542-1591) fost il-poeti kollha mexxielu jersaq lejn it-tifsira ta' poezija u poeta minghajr ma pprova. L-24 poezija li kiteb huma profondi u hekk ghollin, huma marbuta mal-metafora ta' ambjent komuni u hekk sublimi fir-rizultat taghhom; hekk qrib dak li hu ordinarju u mitfugha lejn dak li hu misterjuż u traxxendentali li bir-ragun huma meqjusa bhala gawhra fil-poezija mhux biss dik Spanjola imma wkoll Ewropea. Nista' nghid li hi mondjali ghax fihom wiehed isib xebh intrinsiku ma' poeziji f'letteratura mistika orjentali. Bir-ragun il-Professor Allison Peers ta' l-Universita' ta' Liverpool u studjuż tal-letteratura medjovali u Spanjola, isejjah lil San Gwann tas-Salib: il-poeta tal-poeti.

San Gwann tas-Salib (Juan de la Cruz) ghax f'perjodu meta l-poezija Spanjola kienet qieghda tiehu xejra gdida. Il-poezija amoruza u pastorali Taljana waslet ukoll fi Spanja fejn sabet art u qalb ghammiela. Fost il-poeti Spanjoli ta' dak iz-zmien li ghamlu isem insibu lil Garcilaso u Sebastian de Cordoba. Il-poezija ta' mhabba taghhom hija mqanqla minn metafori u simboli senswali, moghnija b'deskrizzjonijiet sa l-icken irqaqat.

Din ix-xorti ta' poezija ntgħogbot mill-Ispanjoli, b'demmhom shun bis-senswalita' Mediterranja. Imma l-Ispanjoli huma wkoll profondament religjuzi, b'religjozita' li hi mfissra b'riti u kliem li ghandhom mit-teatralita'. Minn din it-tahlita ta' religjon u senswalita' harget xejra gdida fil-letteratura Spanjola msejha poezija 'a lo divino'. L-istess poeziji profani kienu jigu mibdula, hafna drabi mill-istess poeti li kitbuhom, f'poeziji religjuzi. L-imhabba profana mibdula fi mhabba divina; l-gharajjes mitlufa fi pjacir idilliku jsiru Gesu u r-Ruh mitlufa f'xulxin. Din il-forma xeghlet il-poeti ta' dak iz-zmien. Il-hila tal-poeti kienet tidher fil-mod kif dawn kienu jaghrfu jbiddu l-profan fir-religjuż.